

**Contactgroep
Onterechte
Beschuldigingen
COB**

Omgekeerde bewijslast
beroerd idee

Artikel in 'de Volkskrant', 19 april 2005

Omgekeerde bewijslast beroerd idee

Als een werknemer voortaan een aantijging van seksuele intimidatie alleen 'aannemelijk' hoeft te maken en het bewijs voor onjuistheid bij de ander ligt, is dat een slecht voorstel, menen Harry van den Berg en Chris Veraart.

Het kabinet besloot 8 april dat een werknemer die zijn werkgever beschuldigt van seksuele intimidatie, geen bewijs meer hoeft te leveren. De werknemer hoeft de aantijgingen alleen 'aannemelijk' te maken. De bewijslast komt te liggen bij de werkgever die moet bewijzen dat de klacht onjuist is. Het loslaten van dit elementaire rechtsbeginsel zou mogelijk zijn door seksuele intimidatie uit het strafrecht over te hevelen naar de Wet gelijke behandeling, aldus het persbericht van het Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid.

De precieze tekst van het wetsvoorstel is niet openbaar. Het wetsvoorstel zou voortvloeien uit een Europese richtlijn, die enkele jaren geleden van kracht werd. Maar in die richtlijn gaat het om de verplichting van de werkgever om zorg te dragen voor gelijke behandeling van vrouwen en mannen met in begrip van de bestrijding en de preventie van seksuele intimidatie. In geval van nalatigheid moet een werkgever aantonen dat er in voldoende maatregelen getroffen zijn. Het gaat dus niet om de bewijslast bij klachten van een individuele werknemer tegen een chef of een collega.

Het persbericht wekt echter een geheel andere indruk. Als het wetsvoorstel daadwerkelijk behelst wat in het persbericht wordt aangekondigd, dan is het niet moeilijk om te voorspellen wat de gevolgen zullen daarvan zullen zijn.

Een voorbeeld. Een chef is niet tevreden over het functioneren van een werknemster. Zijn kritiek brengt hij naar voren in een functioneringsgesprek. Meteen daarna dient de vrouw een klacht in wegens seksuele intimidatie. Hij zou tijdens het gesprek hebben laten merken dat hij wel van haar gecharmeerd is en met haar een avondje zou willen stappen. Omdat zij daar niet van gediend is, zou hij als een blad aan de boom zijn omgedraaid en kwam hij met plotseling met kritiek op haar functioneren.

Hoe moet de chef 'bewijzen' dat haar verhaal niet deugt?

Een ander voorbeeld. De directeur van een basisschool heeft een gesprek met een leerkracht, die in tranen uitbarst omdat één van haar leerlingen een ernstig ongeluk heeft gehad. Hij legt een arm om haar schouder om haar te troosten. Op dat moment komt een andere leerkracht de kamer binnen, die verbaast kijkt naar de situatie. Enkele maanden later is er een conflict in de school over de taakverdeling in het nieuwe schooljaar, waarbij de directeur en de leerkracht die hij destijds had proberen te troosten, tegenover elkaar komen te staan. De betreffende leerkracht dien een klacht in wegens seksuele intimidatie. Haar collega die destijds de kamer in kwam, wordt door haar als getuige van de 'ongewenste' omarming aangevoerd. Hoe moet de directeur nu bewijzen dat de 'omarming' niet 'ongewenst' was en een geheel andere betekenis had dan de klaagster poneert?

Valse aanklachten zijn een serieus, lang onderschat probleem

Het zijn slechts twee voorbeelden, maar het gaat niet om incidenten. Valse aanklachten en onterechte beschuldigingen wegens seksuele intimidatie vormen een serieus probleem dat lange tijd onderschat is. In de eerste plaats omdat in de beginperiode van de bestrijding van seksuele

intimidatie de aandacht begrijpelijkerwijze vooral gericht was op de bescherming van de rechten van de klager in klachtprocedures.

Maar er is ook nog een andere reden. Er zijn maar weinig terreinen waar een aanklacht als zodanig al vernietigend is voor de reputatie van de aangeklaagde. Nog niet zo lang geleden dat er officiële klachtregelingen waren waarin de termen 'aangeklaagde' en 'dader' door elkaar gebruikt werden.

Gelukkig zijn er in de afgelopen jaren juist op dit punt veranderingen ingezet. Er is meer aandacht voor de positie en de rechten van de aangeklaagde en er is een toenemend besef dat evenwichtige en zorgvuldige klachtprocedures in het belang zijn van de legitimiteit van de manier waarop seksuele intimidatie bestreden moet worden. Ook rehabilitatie van onterecht aangeklaagden is nu een thema dat – mede dankzij recente rechtelijke uitspraken – serieuzer wordt aangepakt dan in het verleden het geval was.

Maar met de beslissing van het kabinet wordt in één klap de klok weer terug gezet. Men realiseert zich kennelijk niet dat door de omkering van de bewijslast het hek van de dam is. Het betekent niets anders dan een vrijbrief om seks als wapen te hanteren in arbeidsconflicten. De enige vereiste is dat een aanklager een 'aannemelijk verhaal' in elkaar zet. Daarmee wordt de deur opengezet naar Amerikaanse toestanden. Het gevolg is dat het sociale verkeer de vorm krijgt van behoedzame tochten door een mijnenveld.

De omkering van de bewijslast is ook een principiële kwestie. Het gaat om een aantasting van het algemene beginsel dat iemand onschuldig is zolang zijn/haar schuld niet bewezen is. Dat beginsel is vastgelegd in het Europese Verdrag van de Rechten van de Mens (artikel 6).

Het gaat dus om een beginsel dat deel uitmaakt van de elementaire mensenrechten. Het is curieus dat dit beginsel (terecht) heel zorgvuldig wordt meegewogen in de discussie over de bestrijding van terreurverdachten, maar dat bij de bestrijding van seksuele intimidatie hetzelfde beginsel achteloos terzijde kan worden geschoven.

Harry van den Berg is voorzitter van de Contactgroep Onterechte Beschuldigingen (www.valsbeschuldigd.org) en Chris Veraart is advocaat en auteur van *Valse Zeden*; valse aangiften in Zedenzaken.